

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 7, 2016 [Назад](#) [Головна](#)

0 0 0 0 0 0 0 0

УДК 330.332: 336.717

Л. Г. Кльоба,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, Інститут підприємництва та перспективних технологій,
Національний університет «Львівська політехніка»*

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА БЕЗПЕКА БАНКУ

L. H. Kloba,

*Ph.D., Assistant Professor, Associate Professor of Finance, Institute of Business and Advanced Technologies,
National University "Lviv Polytechnic"*

INNOVATION POLICY AND SECURITY BANK

Інноваційна політика банку – це система заходів, спрямованих на досягнення довгострокових цілей розвитку і пов'язаних з упровадженням інноваційних методів роботи, нових банківських продуктів і послуг для збільшення та розширення клієнтської бази та підвищення конкурентоспроможності банку.

Для забезпечення надійності та стабільності банку важливе значення має його інноваційна безпека. Інноваційна безпека - це захист від неправильно вибраної інноваційної політики банку, втрат при просуванні на ринок нових банківських продуктів, помилок при удосконаленні системи управління, інвестуванні інноваційної діяльності інших суб'єктів господарювання. На величину інноваційної безпеки впливають надвисока ризикованість, впровадження нових банківських продуктів, дефіцит фінансових ресурсів.

Innovation policy of the bank - a system of measures aimed at achieving long-term goals and development related to the introduction of innovative , new banking products and services to increase and expand its customer base and increase the competitiveness of the bank.

To ensure the reliability and stability of the bank's importance is its innovative security. Innovative security - a protection improperly selected innovation policy bank losses in the promotion of new banking products, errors in improving governance, investing in innovation to other entities. The magnitude of innovative safety risks of excessive influence , the introduction of new products , lack of financial resources.

Ключові слова: *інновації, інноваційна політика, інноваційна безпека, інноваційні інвестиції, інноваційний потенціал, інноваційна стратегія, інноваційна тактика.*

Key words: *innovation, innovation policy, innovative safety, innovation investment, innovation potential, innovation strategy, innovative tactics.*

ВСТУП

Розвиток економіки України значною мірою залежить від проведення банками активної інноваційної діяльності. Ефективна банківська інноваційна діяльність, як показує досвід інших країн, значною мірою визначає прогрес розвитку реального сектору економіки. Успішному здійсненню банками інноваційної діяльності може сприяти формування системи методологічного забезпечення процесу удосконалення управління цим важливим напрямом банківського менеджменту.

Інноваційна банківська діяльність — вид діяльності, пов'язаний із трансформацією наукових досліджень і розробок, інших науково-технологічних досягнень у нові чи покращені банківські продукти та послуги, в оновлений чи вдосконалений банківський технологічний процес, що використовується у практичній діяльності, чи новий підхід до реалізації продуктів і послуг, їх адаптацію до актуальних вимог клієнтів.

Інноваційна безпека банку - це комплексний і системний підхід, що забезпечує мінімізацію втрат від потенційних і реальних небезпек та загроз, які виникають під час реалізації інноваційної політики. Вона охоплює всі сторони господарської діяльності банку, включаючи як внутрішні інновації, які безпосередньо використовуються в межах банку (упродовж нових видів банківських продуктів, послуг, нових методів роботи), так і зовнішні, які направлені на удосконалення чи застосування нових методів реалізації банківських продуктів, розробку нових маркетингових технологій, нових форм інвестування інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Інновації - важливий напрям сучасного розвитку у всіх сферах економіки, у тому числі і в банківській діяльності. Інновації в банківстві – це комплекс сучасних економічних, організаційно-управлінських, інституційних нововведень в будь-якій сфері функціонування банку.

В умовах зростаючої конкуренції інновації сприяють розширенню клієнтської бази, збільшенню частки ринку банківських послуг, скороченню витрат, підвищенню фінансової стійкості та безпеки банку.

В сучасних, складних умовах розвитку економіки надзвичайно важливого значення набуває розробка та реалізація банками ефективної інноваційної політики з метою вдосконалення управління інноваційною діяльністю, оскільки без цього неможливим є здійснення прогресивних нововведень, суттєве підвищення ефективності результатів роботи й загалом забезпечення сталого розвитку банківського сектору економіки України.

Інноваційна політика банку повинна визначати напрями його змін відповідно до вимог зовнішнього середовища, окреслювати коло можливих інноваційних рішень, формувати інноваційні завдання залежно від типу обраної стратегії, створювати умови для оперативної реалізації інновацій та забезпечення належного рівня інноваційної безпеки банку.

Мета даної статті полягає у розгляді питань пов'язаних з інноваційною політикою та безпекою банків в Україні, а також у необхідності привертання уваги науковців та практиків до необхідності поглиблення теоретичного обґрунтування і розробки практичних рекомендацій з даної тематики.

Об'єктом дослідження є банківська діяльність в Україні.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та прикладні засади банківської інноваційної політики та безпеки в Україні в сучасних умовах

розвитку вітчизняної економіки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значний внесок у розвиток теорії та практики розвитку банківської інноваційної діяльності зробили С.Б. Єгоричева [1], О.В. Золотарьова [2], В.М. Геєць [3], Я.М. Кривич [8], С.В. Леонов [9], І.О. Лютий [10], С.К. Реверчук [13], В.О. Ткачук [15] та інші. Однак окремі аспекти цієї проблеми з'ясовано не повністю, в тому числі, більш детальне дослідження потребують питання інноваційної політики та безпеки банків в сучасних умовах. Це і зумовило вибір та підтверджує актуальність теми даної статті.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» інноваційна діяльність – одна з форм інвестиційної діяльності, що здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу [11].

Згідно Закону України «Про інноваційну діяльність», інновації - це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [12]. Таким чином, під категорію «інновація» відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» підпадають і інновації в сфері послуг, в тому числі, банківських.

Для банку інновація означає створення такого банківського продукту, який: має більш привабливі споживчі властивості; є якісно новим і може задовольняти потреби потенційного покупця; потребує використання досконалішої технології створення [13].

Фінансування якісно нових банківських технологій, послуг – це інноваційні інвестиції. При стабільній економіці всі інвестиції в переважній більшості є інноваційними, а інноваційна структура здебільшого складається з інтелектуальних інвестицій. Інтелектуальні інвестиції – це вкладення у об'єкти інтелектуальної власності (авторські права, права на раціоналізаторські пропозиції, „ноу-хау” тощо).

Основними формами інноваційних інвестицій є вкладення коштів у придбання ліцензії, програмних продуктів, фінансування наукових розробок, підготовку спеціалістів банку тощо.

Важливою особливістю банківської інноваційної діяльності є відсутність патентного захисту нововведень. У цьому зв'язку будь-яка банківська інновація, яка впроваджена одним банком, може протягом короткого часу відтворена його конкурентами. Зрештою, це водночас є особливістю вхідних бар'єрів у банківську сферу, у тому числі інноваційну. Все це посилює інтенсивність банківської конкуренції в усіх галузях і видах діяльності [5].

Термін "інноваційна політика" уперше був використаний у доповіді підготовленій Міністерством торгівлі США в 1967 р. під назвою "Технологічні нововведення: управління та умови здійснення". Основними складовими інноваційної політики держави є: законодавче забезпечення; формування й підтримка розвитку інноваційної інфраструктури; прогнозування й планування інноваційного розвитку; захист інтелектуальної власності; підтримка розвитку науки та освіти; пільгове оподаткування суб'єктів господарювання, що здійснюють інноваційну діяльність; державна фінансова підтримка науково-дослідної діяльності та інноваційної господарської діяльності; формування сприятливого організаційного середовища. При цьому найважливішою складовою є система фінансування інноваційної діяльності [3].

На думку О.В. Золотарьової: «Причиною появи банківських інновацій, з одного боку, є підтримка банком стійкого зв'язку з клієнтами, яка заснована на партнерських відносинах. Це означає, що банки турбуються не тільки про збереження, а й про примноження капіталу своїх клієнтів. Досягають вони цього тим, що пропонують інноваційні продукти, які, своєю чергою, сприяють розширенню напрямів їх діяльності, зниженню витрат, розвитку ділової активності і підвищенню прибутковості» [2].

Я.М. Кривич та С.В. Леонов вважають, що «Банківські інновації – це результат діяльності банку, спрямований на створення нових продуктів та технологій, а також інноваційних методів управління банківською установою з метою отримання додаткових доходів та конкурентних переваг. Поняття інновації може бути застосовано до всіх нововведень у всіх сферах функціонування банку, що дасть змогу досягнути визначеного позитивного економічного або стратегічного ефекту (приріст клієнтської бази, збільшення частки ринку, скорочення витрат на проведення певного виду операцій тощо)» [8; 9].

І.О. Лютий стверджує, що: «Управління інноваційним потенціалом є систематичною, динамічною, плановою і комплексною діяльністю щодо забезпечення стратегічної життєздатності банку шляхом пошуку нових рішень щодо продуктового портфеля, ринкового позиціонування, методів роботи, організаційної структури» [10].

Інноваційну політику банку розуміють як форму сучасного управління, яка передбачає визначення мети й умов здійснення інноваційної діяльності, спрямованих на забезпечення посиленого рівня конкурентоспроможності та найбільш ефективне використання фінансових, матеріальних і трудових ресурсів. Інноваційна політика охоплює всі стадії та етапи інноваційного процесу, маркетингову діяльність, організаційну структуру і культуру банку. В основі формування та реалізації інноваційної політики банку лежать наступні принципи: переважання стратегічного підходу над тактичним; відповідність вимогам ринку (запитам клієнтів і вимогам регулятора); комплексний підхід; визначення цілей і їхніх пріоритетів; планомірність і систематичність [15].

Інноваційна політика повинна пояснювати, як банк буде вбудовувати інноваційну діяльність у свою бізнес-модель та перетворювати її на систематичний, постійний, вимірний та керований процес. Інноваційна політика визначає, яким чином плануватися відшукувати та акумулювати інноваційні ідеї, який тип інноваційної культури буде створюватися у колективі, тобто вона повинна включати розробку механізму інституціоналізації інновацій [1].

Інноваційна політика повинна стати підґрунтям, на якому будуть формуватися завдання та програми інноваційних стратегій. Цілями її реалізації повинно бути: стимулювання дій працівників у напрямку генерування нових ідей та пошуку нових можливостей; створення механізму об'єктивного та реалістичного оцінювання перспектив та потенційних ризиків інновацій; формування у банку організаційного середовища, в якому на регулярній основі відшукуються, аналізуються, а потім реалізуються нові ідеї [1].

Інноваційна політика банку – це система заходів, спрямованих на досягнення довгострокових цілей розвитку і пов'язаних з впровадженням інноваційних методів роботи, нових банківських продуктів і послуг для збільшення та розширення клієнтської бази та підвищення конкурентоспроможності банку.

Першочерговими напрямками інноваційної політики банків є [13]: комп'ютеризація та гарантування інформаційної безпеки; запровадження нових банківських продуктів; своєчасне нових сегментів ринку; підвищення рентабельності діяльності банку в цілому і кожного підрозділу зокрема; підвищення ліквідності банку; оптимальне використання наявних матеріальних, людських і фінансових ресурсів.

Інноваційна політика визначає обсяг, структуру, джерела і напрями інвестицій в розвиток банку. До найбільш перспективних банківських технологій належать ті, що успішно виробляють прибуток на інвестований капітал і безпосередньо націлені на управління стосунками банків з клієнтами. Якщо банк завдяки інформаційним технологіям отримує актуальні дані про фінансовий стан клієнтів та контролює їх зміни, то він одержує доступ до інформації про поведінку споживачів на ринку банківських продуктів.

Нині вітчизняні банки мають ще досить обмежені власні джерела для інвестицій в інновації, тому проблема управління банківськими інноваціями є актуальною. Передусім управління банківськими інноваціями передбачає врахування зовнішніх і внутрішніх чинників, що впливають на проведення банківської інноваційної політики. До зовнішніх чинників належать розвиток економічної та банківської системи України; вплив на банки конкурентного середовища; розвиток банківських технологій; зміна фінансового стану клієнтів;

зростання потреб населення у банківських продуктах та ін.

До внутрішніх чинників розробки і проведення інноваційної політики банку належать: конкурентоспроможність банківських продуктів; інноваційність менеджменту банку; інноваційна мотивація працівників банку; наявність власних фінансових ресурсів та можливостей для проведення інновацій.

Формування і реалізацію інноваційної політики банків доцільно базувати

на таких принципах: системне врахування впливу внутрішніх і зовнішніх чинників; розвиток ресурсної і клієнтської бази банку; мінімізація строків розробки і впровадження банківських інноваційних продуктів; підвищення доходності інвестиційних операцій і фінансової стійкості банку.

Залежно від стратегічних цілей, які ставить банк можна виділити такі

види його інноваційної політики:

- наступальна. За такої політики банк прагне до лідерства на ринку;
- оборонна. Банк прагне не відстати від конкурентів в інноваційності, а за сприятливих обставин наблизитись до них;
- імітаційна. Банк використовує продукти, досвід інших банків та адаптує їх до своєї діяльності;
- залежна. Дочірні банки або філії проводять інноваційну політику головного банку за його наполяганням;
- традиційна. Банк підвищує якість власних продуктів на основі застосування більш досконалішої технології їх створення.

Формування інноваційної політики банків об'єктивно є складним процесом у будь-якій економіці держави. Адже тут доводиться, з одного боку, аналізувати масштабні проблеми національної і глобальної економіки, а з другого, оптимізувати суперечливі складові інноваційної моделі розвитку: прибутковість, ризиковість і

ліквідність. Мінливість і суперечливість макро- і мікросередовища потребує постійного корегування інноваційної політики банків відповідно до нових умов поточного моменту. Однак саме інноваційна політика виступає визначальним чинником забезпечення кількісного і якісного розвитку банку [14].

Інноваційна політика банку полягає у розробці шляхів і механізмів упровадження і використання інновацій у розробку та реалізацію сучасних продуктів і послуг з метою забезпечення прибутковості і підвищення ефективності банківської діяльності.

Інноваційна політика банку повинна визначати напрями його змін відповідно до вимог зовнішнього середовища, окреслювати коло можливих інноваційних рішень, формувати інноваційні завдання залежно від типу обраної стратегії, створювати умови для оперативної реалізації інновацій.

На наш погляд процес формування інноваційної політики банку можна подати за такою схемою (рис.1):

Рис. 1. Процес формування інноваційної політики банку

Інноваційна політика має бути спрямована на створення умов для: формування підходів до визначення позиції банку на ринку і напрямків його діяльності відповідно до ринкових тенденцій; прогнозування, формування програмно – цільових підходів до прийняття інноваційних рішень з метою обґрунтування та організаційного супроводу розробленої на перспективу концепції розвитку банку; проведення робіт щодо вдосконалення існуючої технології та організації розробки та реалізації сучасних продуктів і послуг, створення технологічної бази, яка уможливуватиме гнучкішу, швидшу та ефективнішу реакцію на інновації, вимоги і потреби ринку; підвищення ролі людського фактора, стимулювання, мотивація до інноваційної діяльності, що забезпечить розвиток персоналу, підвищення його професіоналізму, вміння вирішувати інноваційні проблеми, посилить інтерес колективу до інновацій, підвищить рівень креативності інноваційних ідей [14].

Механізм реалізації інноваційної політики включає: вивчення потреб ринку; вивчення напрямків і сутності інновацій інших вітчизняних і зарубіжних

банків; наявність фінансових ресурсів для проведення фундаментальних досліджень, розробки і впровадження в практику інновацій; проведення дослідно-конструкторських розробок, освоєння і експлуатація інновацій; контроль на всіх етапах інноваційного процесу; підготовка кадрів для втілення в життя інноваційної політики.

Для забезпечення надійності та стабільності банку важливе значення має його інноваційна безпека. Інноваційна безпека - це захист від неправильно вибраної інноваційної політики банку, втрат при просуванні на ринок нових банківських продуктів, помилок при удосконаленні системи управління, інвестуванні інноваційної діяльності інших суб'єктів господарювання. На величину інноваційної безпеки впливають надвисока ризикованість, впровадження нових банківських продуктів, дефіцит фінансових ресурсів [4].

В умовах загострення конкуренції на ринку банківських послуг інноваційність є однією із ключових вимог до гарантування безпеки банку. Інноваційна діяльність є фундаментом, на якому побудована виробнича, маркетингова, фінансова безпека банку. Вона охоплює всі сторони господарської діяльності банку, включаючи як внутрішні інновації, які безпосередньо використовуються в межах банку (упродовж нових видів банківських продуктів, послуг, нових методів роботи), так і зовнішні, які направлені на удосконалення чи застосування нових методів реалізації банківських продуктів, розробку нових маркетингових технологій, нових форм інвестування інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

Серед показників, які характеризують рівень інноваційної безпеки банку, виділимо показник інноваційності (K_{in}), який обчислюється за формулою:

$$K_{in} = \frac{B_{in}}{B_{sum}} \rightarrow \text{до зростання, де} \quad (1)$$

B_{in} - витрати на упровадження інновацій, грн;

B_{sum} - загальні витрати банку, грн.

Даний показник аналізуємо в динаміці і порівнюємо із середнім рівнем по банківській сфері. Що вище значення показника, то вища конкурентоспроможність банку та інноваційна безпека банку.

Кожен банк залежно від стратегічних цілей і етапів життєвого циклу обирає відповідну інноваційну політику. Наприклад, на етапі становлення банку прийнятною є традиційна або імітаційна інноваційна політика, яка базується на використанні досвіду прогресивних банків, підвищенні якості обслуговування клієнтів. На етапі зрілості – наступальна політика, яка потребує значних фінансових витрат, високої кваліфікації банківського персоналу, чіткої організації інноваційних процесів. На етапі спадання ділової активності – оборонна інноваційна політика, метою якої є не відстати від конкурентів і за сприятливих умов перейти до наступальної політики. Реалізація вибраної інноваційної політики вимагає значних інвестицій. Оскільки більшість вітчизняних банків мають обмежені власні джерела для інвестицій у інновації, підвищується значущість їх ефективного використання. Узагальнюючим показником ефективності інновацій є ефект, який може бути економічним, науково-технічним, соціальним і екологічним. Всі ефекти в той чи інший спосіб знаходять своє відображення у кінцевих результатах

діяльності банку: прибутках чи збитках. Безпеку інноваційної діяльності банку оцінимо за допомогою показника економічної ефективності інновацій ($K_{\text{еф.ін}}$), який обчислюємо за формулою:

$$K_{\text{еф.ін}} = \frac{\Delta\Pi}{B_{\text{ін}}} > 1. \text{ де} \quad (2)$$

$\Delta\Pi$ – приріст прибутку банку у випадку вкладення капіталу в інновації, грн;

$B_{\text{ін}}$ - інноваційні витрати банку, грн.

Оптимальним вважаємо стан коли $\Delta\Pi > B_{\text{ін}}$. Зростання значення показника економічної ефективності інновацій свідчить про збільшення рівня інноваційної безпеки банку.

Ухвалення рішень про інновації є складним і важливим завданням управління, у зв'язку з чим виникає необхідність інтеграції діяльності всіх учасників процесу управління інноваційною діяльністю банку, яку можливо реалізувати тільки через ефективну структуру управління банківською інноваційною діяльністю в рамках сучасної організаційної структури управління.

З урахуванням змісту банківських інновацій управління банківською інноваційною діяльністю пропонується розглядати як процес забезпечення банківського інноваційного бізнесу всіма необхідними ресурсами та організування технологічного циклу інноваційної діяльності загалом, включаючи розробку нових і удосконалення наявних банківських технологій, продуктів і послуг, зокрема, забезпечення належного рівня якості обслуговування клієнтів, використання сучасних технічних засобів і методів зв'язку [5].

Для вітчизняних банків управління банківською інноваційною діяльністю на даному етапі потребує такого стилю роботи, в основі якого лежить пошук нових можливостей, вміння залучати і використовувати для вирішення поставлених завдань ресурси із різних джерел, добиваючись бажаного результату при мінімальних затратах.

Ефективна інноваційна політика сприяє удосконаленню управління банківською інноваційною діяльністю, дозволяє здійснювати її комплексно, одночасно за різними організаційно-економічними напрямками, підпорядкованими єдиному стратегічному задуму, орієнтованому на задоволення потреб клієнтів в інноваціях.

Комплексний підхід до управління банківською інноваційною діяльністю включає: SWOT –аналіз інноваційних можливостей банку (визначення сильних і слабких сторін, а також можливостей і загроз); вдосконалення планування інноваційної діяльності; оптимізацію організаційної структури банку; вивчення наявних і потенційних ринків для здійснення інновацій; розробку нових та вдосконалення наявних продуктів та послуг банку; пропонування продуктів і послуг таким чином, щоб привернути увагу до інноваційної діяльності банку якомога більшої кількості клієнтів; активізацію роботи із залучення клієнтів; постійний контроль за підвищенням якості обслуговування клієнтів.

Основна мета удосконалення управління банківською інноваційною діяльністю – оптимальне збільшення прибутку, може бути досягнута тільки за ефективною координації роботи всіх головних служб банку: виробничо-технологічної (визначення та забезпечення потреби: у нових продуктах та послугах, розширенні мережі філій та відділень, впровадженні нового обладнання та сучасних технологій); маркетингової – вибір ринків та продуктів і послуг; кадрової – визначення та своєчасне забезпечення потреби у висококваліфікованому персоналі; фінансової – визначення та забезпечення потреби у фінансових ресурсах для здійснення інновацій.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Ефективна інноваційна політика сприяє удосконаленню управління банківською інноваційною діяльністю, дозволяє здійснювати її комплексно, одночасно за різними організаційно-економічними напрямками, підпорядкованими єдиному стратегічному задуму, орієнтованому на задоволення потреб клієнтів в інноваціях.

Для забезпечення надійності та стабільності банку важливе значення має його інноваційна безпека. Інноваційна безпека - це захист від неправильно вибраної інноваційної політики банку, втрат при просуванні на ринок нових банківських продуктів, помилок при удосконаленні системи управління, інвестуванні інноваційної діяльності інших суб'єктів господарювання. На величину інноваційної безпеки впливають надвисока ризикованість, впровадження нових банківських продуктів, дефіцит фінансових ресурсів.

На даний час надзвичайно важливого значення набуває розробка та реалізація банками ефективної інноваційної політики з метою удосконалення управління інноваційною діяльністю, оскільки без цього неможливим є здійснення прогресивних нововведень, суттєве підвищення ефективності результатів роботи й загалом забезпечення сталого розвитку банківського сектору економіки України.

Інноваційна політика банку повинна визначати напрями його змін відповідно до вимог зовнішнього середовища, окреслювати коло можливих інноваційних рішень, формувати інноваційні завдання залежно від типу обраної стратегії, створювати умови для оперативної реалізації інновацій та забезпечення належного рівня інноваційної безпеки банку.

Перспективи подальших досліджень даної теми полягає, на нашу думку, у розробці практичних рекомендацій для розробки, вдосконалення та реалізації банками інноваційної політики та безпеки.

Література.

- Сторичева С.Б. Інноваційна діяльність комерційних банків: стратегічні аспекти [Текст]: монографія / С.Б. Сторичева; ВНЗ у кооперації «Полтавський університет економіки і торгівлі». – Полтава: ТОВ «АСМ», 2010. – 348 с.
- Золотарьова О.В., Чекал А.А. Інноваційні банківські продукти та специфіка їх впровадження в Україні/ О.В. Золотарьова, А.А. Чекал// Науковий вісник Херсонського державного університету.-2016.-№1.- С. 112-114.
- Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін.; НАН України. – К., 2015. – 336 с.
- Кльоба Л.Г. Управління банківською інвестиційною діяльністю / Л.Г. Кльоба: Монографія за ред. С.К. Реверчука. – Львів, «Тріада плюс». 2007. – 226 с.
- Кльоба Л. Г. Удосконалення управління банківською інноваційною діяльністю / Л. Г. Кльоба, В. Л. Кльоба, Р. Л. Кльоба // Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 19–21 травня 2011 р. / Національний університет "Львівська політехніка" [та ін.]. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 276–278.
- Кльоба, Л. Г. Фінансовий супермаркет – інноваційна модель розвитку комерційного банку / Л. Г. Кльоба // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Проблеми економіки та управління. – 2012. – № 725. – С. 103-110.
- Кльоба Л.Г. Оцінювання рівня інноваційності банківських продуктів і послуг / Л.Г. Кльоба // Ефективна економіка. - 2016 – №6. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
- Кривич Я. М. Вплив інновацій на стратегічний розвиток банку / Я.М.Кривич. – [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/7973/4.pdf>.
- Леонов С. В. Комплексний підхід до управління інноваційним потенціалом банку / С. В. Леонов, Я. М. Кривич // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету (Серія «Економічні науки»). – 2009. – Вип. 22. – Ч. II. – С. 45–49.
- Лютій І. О. Банківський маркетинг / І. О. Лютій, О. О. Солодка. – К. : Центр учбової літ., 2009. – 776 с.
- Про інвестиційну діяльність: Закон України від 19.09.91 № 1576-ХІІ, // [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12>.
- Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 №40-ІV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.
- Реверчук С. К., Кльоба Л. Г., Паласевич М. Б. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю : [наукова монографія] / За ред. д.е.н., проф. С. К. Реверчука. — Львів : Тріада плюс, 2007. — 352 с.
- Робоча навчальна програма дисципліни „Економіка й організація інноваційної діяльності». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.lutsk-nu.com.ua/book/fb/pesp/2012/12-40/page3.html>.
- Ткачук В. О. Інноваційна політика банків на ринку банківських послуг / В. О. Ткачук // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський

національний економічний університет; редкол.: С. ІШкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. – Том 14. – № 2. – С. 43-51.

References.

1. Yehorycheva, S.B. (2010), *Innovatsiina diialnist komertsiiynykh bankiv: stratehichni aspekty* [Innovation activities of commercial banks: strategic aspects], VNZ ukoopsilky «Poltavskiy universytet ekonomiky i torhivli», TOV «ASMB», Poltava, Ukraine, p. 348.
2. Zolotarova, O.V. and Chekal, A.A. (2016), "Innovative banking products and specific implementation in Ukraine", *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, vol.1, pp. 112-114.
3. Heits, V.M. (2015), *Innovatsiina Ukraina 2020: natsionalna dopovid* [Innovative Ukraine 2020: national report], NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine, p.336.
4. Kloba, L.H. (2007), *Upravlinnia bankivskoiu investytsiinoiu diialnistiu* [Management of bank investment activity], «Triada plus», Lviv, Ukraine, p.226.
5. Kloba, L. H. Kloba, V. L. and Kloba, R. L. (2011), "Improvement of banking innovation activities", Abstracts of the international scientific conference, Problems of formation and development of innovation infrastructure, Natsionalnyi universytet "Lvivska politekhnika", Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, Lviv, Ukraine, pp. 276–278.
6. Kloba, L. H. (2012), "Financial supermarket - an innovative model of commercial bank", *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika". Problemy ekonomiky ta upravlinnia*, vol. 725, pp. 103-110.
7. Kloba L.H. (2016), "Evaluation of innovative banking products and services", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol . 6, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
8. Kryvyh, Ya. M. "Influence of innovation on the strategic development of the bank", [Online], available at: <http://dspace.uabs.edu.ua/- bitstream/- 123456789/797/3/4.pdf>.
9. Lieonov, S. V. and Kryvyh, Ya. M. (2009), "Comprehensive approach to managing innovation potential bank", *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu (Seriiia «Ekonomichni nauky»)*, vol. 22, part. II, pp. 45–49.
10. Liutyi, I. O. and Solodka, O. O. (2009), *Bankivskiy marketynh* [Banking Marketing], Tsentri uchbovoi lit., Kyiv, Ukraine, p.776.
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "Pro investytsiinu diialnist", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12>.
12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine "Pro innovatsiinu diialnist", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.
13. Reverchuk, S. K. Kloba, L. H. and Palasevych, M. B. (2007), *Upravlinnia i rehuliuвання bankivskoiu investytsiinoiu diialnistiu* [Palasevych management and regulation of banking investment activity], Triada plus, Lviv, Ukraine, p. 352.
14. Robocha navchalna prohrama dystsypliny „Ekonomika y orhanizatsiia innovatsiinoiu diialnosti», [Online], available at: <http://elib.lutsk-ntu.com.ua/book/fb/pesp/2012/12-40/page3.html>.
15. Tkachuk, V. O. (2013), "Innovation policy banks in the banking", *Ekonomichniy analiz*, no.14, vol. 2, pp. 43-51.

Стаття надійшла до редакції 19.07.2016 р.

ТОВ "ДКС Центр"